

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ നവമസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ നവമസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

വിരൂപഃ കേതുമാംഛരംഭൂരംബരീഷസുതാസ്ത്രയഃ |
വിരൂപാത് പുഷ്പദശ്വോഭൂത് തത്പുത്രസ്തു രമീതരഃ || 1 ||

രമീതരസ്യാപ്രജസ്യ ഭാർയായാം തന്തവേർമിതഃ |
അംഗിരാ ജനയാമാസ ബ്രഹ്മവർചസ്വിനഃ സുതാൻ || 2 ||

ഏതേ ക്ഷേത്രേ പ്രസൂതാ വൈ പുനസ്ത്യാംഗിരസാഃ സ്മൃതാഃ |
രമീതരാണാം പ്രവരാഃ ക്ഷത്രോപേതാ ദ്വിജാതയഃ || 3 ||

ക്ഷുവതസ്തു മനോർജജ്ഞേ ഇക്ഷ്വാകുർഘ്രാണതഃ സുതഃ |
തസ്യ പുത്രശതജ്യേഷ്ഠാ വികുക്ഷിനിമിദണ്ഡകാഃ || 4 ||

തേഷാം പുരസ്താദഭവന്നാർയാവർതേ നൃപാ നൃപ |
പഞ്ചവിംശതിഃ പശ്യാച്ച ത്രയോ മധ്യേ പരേന്ദ്രയതഃ || 5 ||

സ ഏകദാഷ്ടകാശ്രാദ്ധേ ഇക്ഷ്വാകുഃ സുതമാദിശത് |
മാംസമാനീയതാം മേധ്യം വികുക്ഷേ ഗച്ഛ മാചിരം || 6 ||

തഥേതി സ വനം ഗത്വാ മൃഗാൻ ഹത്വാ ക്രിയാർഹണാൻ |
ശ്രാന്തോ ബുഭുക്ഷിതോ വീരഃ ശശം ചാദദപസ്മൃതിഃ || 7 ||

ശേഷം നിവേദയാമാസ പിത്രേ തേന ച തദ്ഗുരുഃ |
ചോദിതഃ പ്രോക്ഷണായാഹ ദുഷ്ടമേതദകർമ്മകം || 8 ||

ജ്ഞാത്വാ പുത്രസ്യ തത്കർമ്മ ഗുരുണാഭിഹിതം നൃപഃ |
ദേശാനിഃസാരയാമാസ സുതം തൃക്തവിധിം രുഷാ || 9 ||

സ തു വിപ്രേണ സംവാദം ജാപകേന സമാചരൻ |
തൃക്ത്വാ കലേവരം യോഗീ സ തേനാവാപ യത് പരം || 10 ||

പിതർയുപരതേദ്ഭ്യേത്യ വികുക്ഷിഃ പൃഥിവീമിമാം |
ശാസദീജേ ഹരിം യജ്ഞേഃ ശശാദ ഇതി വിശ്രുതഃ || 11 ||

പുരഞ്ജയസ്തസ്യ സുത ഇന്ദ്രവാഹ ഇതീരിതഃ |
കകുത്ഥ ഇതി ചാപ്യുക്തഃ ശൃണു നാമാനി കർമ്മഭിഃ || 12 ||

കൃതാന്ത ആസീത് സമരോ
ദേവാനാം സഹ ദാനവൈഃ |
പാർഷ്ണിഗ്രാഹോ വൃതോ വീരോ
ദേവൈർദൈത്യപരാജിതൈഃ || 13 ||

വചനാദ് ദേവദേവസ്യ വിഷ്ണോർവിശ്വാത്മനഃ പ്രഭോഃ |
വാഹനത്വേ വൃതസ്തസ്യ ബഭൂവേന്ദ്രോ മഹാവൃഷഃ || 14 ||

സ സന്നദ്ധോ ധനുർദിവ്യമാദായ വിശിഖാംഛരിതാൻ |
സ്തുതയമാനഃ സമാരുഹ്യ യുധുത്സുഃ കകുദി സ്ഥിതഃ || 15 ||

തേജസാഽപ്യായിതോ വിഷ്ണോഃ പുരുഷസ്യ പരാത്മനഃ |
പ്രതീച്യാം ദിശി ദൈത്യാനാം ന്ധരുണത് ത്രിദശൈഃ പുരം || 16 ||

തൈസ്തസ്യ ചാഭൂത് പ്രധനം തുമുലം ലോമഹർഷണം |
യമായ ഭൽലൈരനയദ് ദൈത്യാൻ യേദിയയുർമൃധേ || 17 ||

തസ്യേഷുപാതാഭിമുഖം യുഗാന്താഗ്നിമിവോൽബണം |
വിസൃജ്യ ദുദ്രുവുർദൈത്യോ ഹന്യമാനാഃ സ്വമാലയം || 18 ||

ജിത്വാ പുരം ധനം സർവം സശ്രീകം വജ്രപാണയേ |
പ്രത്യയച്ഛത് സ രാജർഷിരിതി നാമഭിരാഹുതഃ || 19 ||

പുരഞ്ജയസ്യ പുത്രോഭൂദനേനാസ്തത്സുതഃ പുഥുഃ |
വിശ്വരന്ധിസ്തതശ്ചന്ദ്രോ യുവനാശ്വശ്ച തത്സുതഃ || 20 ||

ശാബസ്തസ്തത്സുതോ യേന ശാബസ്തീ നിർമമേ പുരീ |
ബൃഹദശ്വസ്തു ശാബസ്തിസ്തതഃ കുവലയാശ്വകഃ || 21 ||

യഃ പ്രിയാർഥമുതങ്കസ്യ ധുന്ധുനാമാസുരം ബലീ |
സുതാനാമേകവിംശത്യാ സഹസ്രൈരഹനദ് വൃതഃ || 22 ||

ധുന്ധുമാര ഇതി ഖ്യാതസ്തത്സുതാസ്തേ ച ജജ്ജലുഃ |
ധുന്ധോർമുഖാഗ്നിനാ സർവേ ത്രയ ഏവാവശേഷിതാഃ || 23 ||

ദൃഢാശ്വഃ കപിലാശ്വശ്ച ഭദ്രാശ്വ ഇതി ഭാരത |
ദൃഢാശ്വപുത്രോ ഹര്യശ്വോ നികുന്ദസ്തത്സുതഃ സ്ഥ്യതഃ || 24 ||

ബർഹണാശ്വോ നികുന്ദസ്യ കൃശാശ്വോഽിമാസ്യ സേനജിത് |
യുവനാശ്വോഭവത് തസ്യ സോഽനപത്യാ വനം ഗതഃ || 25 ||

ഭാർയാശതേന നിർവിണ്ണ
ഋഷയോഽസ്യ കൃപാലവഃ |
ഇഷ്ടിം സ്ഥ വർതയാഞ്ചക്ര -
രൈന്ദ്രീം തേ സുസമാഹിതാഃ || 26 ||

രാജാ തദ് യജ്ഞസദനം
പ്രവിഷ്ടോ നിശി തർഷിതഃ |

ദൃഷ്ട്വാ ശയാനാൻ വിപ്രാംസ്താൻ

പപൗ മന്ത്രജലം സ്വയം || 27 ||

ഉത്ഥിതാസ്തേ നിശാമൃഥ വ്യുദകം കലശം പ്രഭോ |

പപ്രച്ഛുഃ കസ്യ കർമേദം പീതം പുംസവനം ജലം || 28 ||

രാജ്ഞാ പീതം വിദിത്വാമ ഈശ്വരപ്രഹിതേന തേ |

ഈശ്വരായ നമശ്ചക്രൂരഹോ ദൈവബലം ബലം || 29 ||

തതഃ കാല ഉപാവൃത്തേ കുക്ഷിം നിർഭിദ്യ ദക്ഷിണം |

യുവനാശ്വസ്യ തനയശ്ചക്രവർതീ ജ്ജാന ഹ || 30 ||

കം ധാസ്യതി കുമാരോഽയം സ്തന്യം രോരുയതേ ഭൃശം |

മാം ധാതാ വത്സ മാ രോദീരിതീന്ദ്രോ ദേശിനീമദാത് || 31 ||

ന മമാര പിതാ തസ്യ വിപ്രദേവപ്രസാദതഃ |

യുവനാശ്വോഽഥ തത്രൈവ തപസാ സിദ്ധിമൻവഗാത് || 32 ||

ത്രസദൃസ്യുരിതീന്ദ്രോഽംഗ വിദധേ നാമ തസ്യ വൈ |

യസ്മാത് ത്രസന്തി ഹൃദ്വിഗ്നാ ദസ്യവോ രാവണാദയഃ || 33 ||

യൗവനാശ്വോഽഥ മാന്ധാതാ ചക്രവർത്യവനീം പ്രഭുഃ |

സപ്തദ്വീപവതീമേകഃ ശശാസാച്യുതതേജസാ || 34 ||

ഈജേ ച യജ്ഞം ക്രതുഭിരാത്മവിദ് ഭൂരിദക്ഷിണൈഃ |

സർവദേവമയം ദേവം സർവാത്മകമതീന്ദ്രിയം || 35 ||

ദ്രവ്യം മന്ത്രോ വിധിർയജ്ഞോ യജമാനസ്തഥർത്വിജഃ |

ധർമോ ദേശശ്ച കാലശ്ച സർവമേതദ് യദാത്മകം || 36 ||

യാവത് സൂര്യ ഉദേതി സ്ഥ യാവച്ഛ പ്രതിതിഷ്ഠതി |

സർവം തദ് യൗവനാശ്വസ്യ മാന്ധാതുഃ ക്ഷേത്രമുച്യതേ || 37 ||

ശശബിന്ദോർദ്ധ്വഹിതരി ബിന്ദുമത്യാമധാന്നുപഃ |
 പുരുകുത്സമംബരീഷം മുചുകുന്ദം ച യോഗിനം |
 തേഷാം സ്വസാരഃ പഞ്ചാശത് സൗഭരിം വവ്രിരേ പതിം || 38 ||

യമുനാന്തർജലേ മഗസ്തപ്യമാനഃ പരന്തപഃ |
 നിർവൃതിം മീനരാജസ്യ വീക്ഷ്യ മൈമുനധർമിണഃ || 39 ||

ജാതസ്പൃഹോ നൃപം വിപ്രഃ
 കന്യാമേകാമയാചത |
 സോഽപ്യാഹ ഗൃഹ്യതാം ബ്രഹ്മൻ
 കാമം കന്യാ സ്വയംവരേ || 40 ||

സ വിചിന്ത്യാപ്രിയം സ്ത്രീണാം ജരോഽയമസമ്മതഃ |
 വലീപലിത ഏജത്ക ഇത്യഹം പ്രത്യുദാഹൃതഃ || 41 ||

സാധയിഷ്യേ തമാഽർത്ഥാനം സുരസ്ത്രീണാമപീപ്സിതം |
 കിം പുനർമനുജേന്ദ്രാണാമിതി വ്യവസിതഃ പ്രഭുഃ || 42 ||

മുനിഃ പ്രവേശിതഃ ക്ഷത്രാ കന്യാന്തഃപുരമൃദ്ധിമത് |
 വൃതശ്ച രാജകന്യാഭിരേകഃ പഞ്ചാശതാ വരഃ || 43 ||

താസാം കലിരഭൂദ് ഭൂയാംസ്തദർഥേഽപോഹ്യ സൗഹൃദം |
 മമാനുരൂപോ നായം വ ഇതി തദ്ഗതചേതസാം || 44 ||

സ ബഹുചസ്താഭിരപാരണീയ -
 തപഃശ്രിയാനർഘ്യപരിച്ഛദേഷു |
 ഗൃഹേഷു നാനോപവനാമലാഭഃ -
 സരസ്സു സൗഗന്ധികകാനനേഷു || 45 ||

മഹാർഹശയ്യാസനവസ്ത്രഭൂഷണ -
 സ്നാനാനുലേപാഭ്യവഹാരമാൽയകൈഃ |

സ്വലങ്കൃതസ്ത്രീപുരുഷേഷു നിത്യദാ

രേമേന്ദുഗായദ്വിജഭൃംഗവന്ദിഷു || 46 ||

യദ്ഗാർഹസ്ഥ്യം തു സംവീക്ഷ്യ സപ്തദ്വീപവതീപതിഃ |

വിസ്ഥിതഃ സ്തംഭമജഹാത് സാർവഭൗമശ്രിയാൻവിതം || 47 ||

ഏവം ഗൃഹേഷുഭിരതോ വിഷയാൻ വിവിധൈഃ സുഖൈഃ |

സേവമാനോ ന ചാതുഷ്ടദാജ്യസ്തോകൈരിവാനലഃ || 48 ||

സ കദാചിദുപാസീന ആത്മാപഹവമാത്മനഃ |

ദദർശ ബഹുചാചാർയോ മീനസംഗസമുത്ഥിതം || 49 ||

അഹോ ഇമം പശ്യത മേ വിനാശം

തപസ്വിനഃ സച്ചരിതവ്രതസ്യ |

അന്തർജലേ വാരിചരപ്രസംഗാത്

പ്രചയാവിതം ബ്രഹ്മ ചിരം ധൃതം യത് || 50 ||

സംഗം ത്യജേത മിമുനവ്രതിനാം മുമുക്ഷുഃ

സർവാത്മനാ ന വിസൃജേദ് ബഹിരിന്ദ്രിയാണി |

ഏകശ്ചരൻ രഹസി ചിത്തമനന്ത ഈശേ

യുഞ്ജീത തദ്ദ്വരതിഷു സാധുഷു ചേത് പ്രസംഗഃ || 51 ||

ഏകസ്തപസ്വ്യഹമമാംഭസി മത്സ്യസംഗാത്

പഞ്ചാശദാസമുത പഞ്ചസഹസ്രസർഗഃ |

നാന്തം വ്രജാമൃദയകൃത്യമനോരമാനാം

മായാഗുണൈർഹൃതമതിർവിഷയേർമഭാവഃ || 52 ||

ഏവം വസൻ ഗൃഹേ കാലം വിരക്തോ ന്യാസമാസ്ഥിതഃ |

വനം ജഗാമാനുകൃത്യസ്തത്പത്യഃ പതിദേവതാഃ || 53 ||

തത്ര തപത്യാ തപസ്തീക്ഷ്ണമാത്മകർശനമാത്മവാൻ |
 സഹൈവാഗ്നിഭിരാത്മാനം യുയോജ പരമാത്മനി || 54 ||

താഃ സ്വപത്യുർമഹാരാജ നിരീക്ഷ്യാത്ഥമികീം ഗതിം |
 അൻവീയുസ്തത്പ്രഭാവേണ അഗ്നിം ശാന്തമിവാർചിഷഃ || 55 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
 നവമസ്കന്ധേ സൗഭര്യാഖ്യാനേ ഷഷ്ഠോദ്യായഃ ||